

چون غمگینان کا فضیلت خلافت و وز

نامہ رسالہ طبیب جس میں ادویہ مفردہ کی تاثیرات و خواص کی بیان ہو ستم

This is a high-contrast, black and white photograph of a manuscript page, likely from a Persian or Islamic text. The page is dominated by intricate calligraphy in the Nasta'liq script, which is characterized by its elegant, cursive style. The text is arranged in several lines, with some words being particularly large and prominent, such as 'موت' (Mawt) and 'موت' (Mawt) in the center. The calligraphy is set against a background of dense, repeating geometric patterns, including a diamond-shaped lattice. Interspersed among the geometric patterns are stylized floral motifs, such as roses and other blossoms. The overall composition is highly decorative and balanced, typical of traditional Islamic manuscript illumination. The page is framed by a decorative border, and the lighting highlights the texture of the paper and the depth of the ink.

جبهه حکایت بنشیند ارضا شمعون قصیده سرکش خلق اب گنج باره

مطبع فیضی کتب و کتب مطبوعه

نام گیاه	مصرف	مصلح	خواص
انگور	جگر	سولف	گرم تر و ناله جوان صفا و زرد و بنفشه و سمن بدن و مضعف خون و سرد
انار شیرین	معد	انار ترش	سردی و ترشی و متزلزل قوی جگر مضعف خون و رنگ چهره و خون نافع خفقان در بول مانع صعود و انجره
انار ترش	جگر	انار شیرین	سرد و خشک مقوی معده دانه و قابض و دافع سعال
امرو شیرین	لغاف	سولف	گرم تر و مفرح دل و مقوی معده و قابض
انجیر زرد	.	.	گرم تر و مقوی جگر و باه و دافع قبض و منقعی بلغم و سودا و پرورد که سرد که دافع طحال
الی	عصاب	عنان بهمن	سرد و خشک و سهل صفا
آنب	.	سکنجبین	گرم خشک و مقوی باه و کرده و باد شکن و دافع قبض و مولد صفا
آبو	نفلخ	سویچ	سرد تر و مقوی باه و دیر بنم
آتش جو	روده	گلقد	سرد تر و نافع تشنگی
اربر	ثقیل	ترشی	گرم خشک و لقیل مضر مفید مزاج مرطوب
اسی	.	.	سرد و خشک و محلل اورام و منقعی سینه و ملین طبع
اروی	معد	گرم مصلح	سرد تر و مقوی باه و مولد ریا و سمن بدن و مغلظ منی
آلو	.	.	گرم خشک و دیر بنم و قابض و ترش و محرک باه و مقوی مثانه
انتاس	.	شکر	سرد تر و واقع حدت صفا و مقوی معده
الایچی کلان	ریه	شکر	گرم خشک بقول بعضی سرد و خشک مقوی معده و باضم طعام و محرک اشتها و دافع غشیا ن

5087

۱۸۹

بعد حمد بخشندہ صحت جسمانی و سپاس محافظت روحانی کے اوپر اس
 ناظرین اس رسالہ معدن منفعت و دافع مضرت کے مخفی اور منتخب
 ہے کہ خاکپا کے مسمیٰ مہتاب راے منوطن قصیدہ سترکہ
 نواب گنج بارہ ہنسکی قسمت لکھنؤ نے واسطے دریافت نفع اور
 شیاے مستعملہ ضروریہ کے کتب ہائے طب سے خوشہ چینی
 عم بحساب حروف تہجی کے کیا اور نام اس رسالہ کا مخزن منفعت
 رسی المطب رکھا گیا کہ ہر خاص و عام نفع اور
 مستعملہ سے ماہر ہووین اور اس سے
 مظلالت کو بخیر یاد اور دل کو شاد و سرماوین

این جدول که
مستند است
در طب
مدری مطهر
است
و در
کتاب
مدری مطهر
موجود است
و در
کتاب
مدری مطهر
موجود است
و در
کتاب
مدری مطهر
موجود است

نام شیاء	مضر	مصلح	نواص
ایست	از خیار	گرم خشک مقوی و مولدنی	
پیشها	.	سرد تر و بول نافع صفا و سکن حرارت و میسر به دوق	
پالک	.	سرد تر و افق قبض میسر سرد و زود و غم و افق سوزش معده و	
پرور	.	سرد تر و افق مزاج گرم	
بودنی	.	گرم خشک مقوی معده و دل با غم و افق نری و همراه سیاه و خوردن نیش	
پایز	گرم مزاج	گرم خشک مولد غم و مقوی با و داف مضر است و بی و با و لعل باج	
پانگه	.	گرم خشک افق باد و بلغم و قبض و مقوی دل و دماغ و با غم	
پان ساوی	.	معتدل و مضر و دهن	
پانی	بنا و صبر	سرد و تراب چند آنکه کم شود و بهتر است	
پنتر الو	.	سرد تر و نفیل	
پوی	.	سرد تر و بلغم و مولدنی و بلغم و کرانی آواز خلق	
پوندا	.	سرد تر و نفیل و بی و مقوی و مفرح و در بول	
پوشه	.	سرد خشک مضر و مسدود و سال موسی و صفا و مقید از مضر	
نگ	.	سرد خشک مفرح شتی و مقوی با و و مسک و محلل اورام	
نقلا	.	سرد و محلل و سکن سعال با افق قرحه و معال سال مزمن و مقوی با و	
پوشه	نفاخ	سرد و نفیل بعضی گرم و در غم و مولد بلغم و صفا و جمی بلغم	
پوشه	میر و دبا	سرد خشک مقوی دل و معده و افق سال صفا و دوق و شکی	
پوشه	نفاخ	سرد مولد خون و بلغم و صفا و مقوی بدن و با و	
پوشه	.	سرد و افق شکی و با بض	
ناری	.	سرد تر و بی و داف و سا و باد و صفا	

ضروری الطب

م

خواص	مصلح	منفر	نام شایسته
گرم خشک و منفرج و باهضم و محلل ریح و رطوبات سینه و مطردین و دافع قوی	گرم خشک و منفرج و باهضم و محلل ریح و رطوبات سینه و مطردین و دافع قوی	کثیرا	الاجبی خرد
سرد خشک قابض و منوم و محلل و مسکن درد و مفید نزله	سرد خشک قابض و منوم و محلل و مسکن درد و مفید نزله	و طباشیر و الحاقی	افیون
گرم خشک و مقوی و مولدنی و دین طبع و طبع و تقوی و مقوی انضامی	گرم خشک و مقوی و مولدنی و دین طبع و طبع و تقوی و مقوی انضامی	.	اخرست
سرد خشک و دافع تشنگی و قابض و منفرج سودا و مقوی قلب و محرک باه و قاطع قوی	سرد خشک و دافع تشنگی و قابض و منفرج سودا و مقوی قلب و محرک باه و قاطع قوی	شده	آلوله
گرم خشک باهضم و رافع نفخ شکم و ریح و قاطع باهضم و رافع	گرم خشک باهضم و رافع نفخ شکم و ریح و قاطع باهضم و رافع	روغن	ادک
گرم تر و مولدنی و دین طبع و طبع و تقوی و مقوی انضامی	گرم تر و مولدنی و دین طبع و طبع و تقوی و مقوی انضامی	بادام	بادام شیرین
سرد خشک و منوم و دافع صفرا و تشنگی و کاشنده گرم معا	سرد خشک و منوم و دافع صفرا و تشنگی و کاشنده گرم معا	.	بیر
گرم خشک مقوی قلب و کبد و محد و قابض و دافع صفرا و سعال خشن	گرم خشک مقوی قلب و کبد و محد و قابض و دافع صفرا و سعال خشن	شکر	بیل
دیر دمی گرمی معتدل مقوی و دافع و دل و معد	دیر دمی گرمی معتدل مقوی و دافع و دل و معد	.	بسی
گرم خشک مقوی بدن و کرم و کلمه آن محلل نفخ معد و دور و بوی	گرم خشک مقوی بدن و کرم و کلمه آن محلل نفخ معد و دور و بوی	.	باجرا
گرم خشک و قابض و مولد بوی و دافع و غلط سودا	گرم خشک و قابض و مولد بوی و دافع و غلط سودا	.	بیکین
سرد تر و دافع و منوم و دافع صفرا و دافع و مسکن تشنگی	سرد تر و دافع و منوم و دافع صفرا و دافع و مسکن تشنگی	گرم و معالج	بیتوا
سرد خشک ناشت و رطوبت و دافع نزله و مفید اندک لسل	سرد خشک ناشت و رطوبت و دافع نزله و مفید اندک لسل	.	بن
گرم تر و ثقیل و مولد ریح و دافع صفرا	گرم تر و ثقیل و مولد ریح و دافع صفرا	بنات	بهرهیل
مربک القوی مسکن و دافع و مولد قوی	مربک القوی مسکن و دافع و مولد قوی	پروینه	بالانی
سرد تر و قابض و مفید و پیش و سوزاک و جربان و مختلف	سرد تر و قابض و مفید و پیش و سوزاک و جربان و مختلف	.	بعضدی
منی و مقوی باه	منی و مقوی باه	.	

نام شش	مضر	مصلح	خواص
چقدر	مضر و قوی	گرم تر ملین قاطع باغم محرک باه نافع و در کرده و وجع مفاصل	
چرخشی	تقیل	گرم تر مسمن بدن مسهل باغم صفراوی شیره و دافع تی طلاء شریا	
پنجیندا	در باغم گشت کرم	سرد و دافع پیوست و لاغری بدن و باغم و افزایند اشتها	
چای	سرد و قوی	گرم خشک مقوی اراضن معده و باه و صفراوی تک و باغم و قوی	
چونه	محرک	گرم و کرم خشک	
چوک	عصب قند	سرد و خشک مقوی معده و دافع صفرا و خون و نفخ شکم و باغم	
چهره پری	مورث شر	سرد و خشک مقوی معده و دافع قوی و سهال صفراوی	
جسکوا پخی		گرم خشک تبی و ملین طبع	
خرا	مولد سود	گرم خشک مقوی باه و در کرده	
خربزه	ساکین	گرم تر ملین بدن و در بول و شیره و نافع برقان و اشتها	
خرفه	مضر و قوی	سرد تر مسکن حدت صفرا و خون و جگر و معده و بول و مثانه	
خوابی	نفخ	گرم تر مسهل صفرا و مسکن تشنگی و جوش خون و ملین طبع	
خفگی	سرد	سرد تر و دافع تر که و کما نسی گرم و در ترش خلق و قالیض و مسمن بدن	
دار چینی	مصلح	گرم خشک طفاظ ارواح و محلل ریاح و قوی باه و نافع خضقان و اشتها	
دود و آبی	شکر	گرم خشک مقوی جسم و محلل اورام باطنی و اشتها و قوی النفس	
دود و اسپند	نفخ	اندک مائل بکرات و نافع لفت الدم و سرد و سهل و قوی و طاق و مثانه	
دود و کبیر	قوی	گرم تر مقوی جوهر و باغم و باه و قرضه معا	
دود و عورت	شکر و شیره	مربط و مقوی دل و دماغ ملین طبع و دافع پیوست سینه و سرد و خشک	
دود و گاو	چشما	زود و بهضم مولد منی و مقوی دل و دماغ ملین طبع و مسمن بدن	

نام آیه	مضر	مصلح	خواص
سکه	.	.	مال ببر و دت قاطع بلغم و باضم طعام.
شفت	.	.	گرم خشک محل خناریر.
سداپ	.	.	سرد خشک مولد ریاح
سیم	کوشک محصا	سرد تر قابض و نفاخ و دافع فساد و بلغم و صفرا.	
سوی	.	.	گرم خشک محل ریاح مقوی معده و محلل در بارده و باضم
سولف	.	.	گرم خشک مفتوح مسکن ایچاق و مقوی بایره محلل ریاح و بلغم
سوت	علاق	شده	گرم خشک مقوی قوت حافظه و باضمه و کید محلل ریاح قاتل کرم شکم
شلفیه	.	.	گرم تر و بقول بعض سرد تر مولد خون مفید معده مزید شفی و باه نافع خفقان.
شکر	سل	طباشیر	گرم خشک ملین طبع و طلق و سینه مولد خون و باه و مقوی دماغ
شکرم	.	.	گرم تر رافع سعال ملین سینه و مقوی باهره و شستی طعام
شکر قند	.	دوده	گرم خشک مسکن بدن و مفید ایمنی و مقوی دماغ بقول بعض سرد تر و قلیل
سنگی	.	.	گرم خشک مسهل بلغم و سودا و صفرا و مفتی دماغ نافع و حج محال قاتل کرم شکم و مصفی خون در لول و شنج سده.
شده	محرور و سداپ و دماغ	گرم تر بهترین رنگ سرخ مال بزردی و شکلی کالنه س دوبرس نکر	
مرج سیاه	مضان	گرم خشک مفتی بلغم و مقوی حافظه و عصا و مجوده و بکر و باضمه و دافع ریاح	
شفتالو	.	.	سرد تر دافع تشنگی و ملین شکم.
شمال موه	.	کشیمز	گرم خشک دافع ریاح
سویاری	.	.	سرد خشک قابض و مقوی قلب باه و شستی دندان در لول و عابس ساسا

شکرم مصفی مزاج
دماغ و لول و دوده

مضر	مصلح	خواص
مضر	شکر	گرم تر مسمن بدن و مقوی باه و مولدنی -
وود و خمر	کلمند	سر و تر مقوی قلب جار و سل و دوق و سر و جار و تر مستفاد رافع الاوی
مورث سیاه	سنگین	سر و خشک مقوی دماغ و قلب و مانع صعود اکثر و هیزان منی و در دگر
دوبین	گرم مصلح	گرم تر و رافع صفرا مولد بلغم و یخضم و در جمیع افعال تشل کدو
دوبین	سرد و تر مطب و مسکن	سرد و تر مطب و مسکن تشنگی و مقوی باه و حرورین و در یخضم
محرورین	گرم تر مقوی	گرم تر مقوی اعضا و مولد اظطاشه و در عرق
رانی	گرم خشک قاطع	گرم خشک قاطع بلغم و مقوی باه و رافع شبکوری و کاسریلیج
زین کبر	سرد و تر قبول	سرد و تر قبول اجض گرم تر و باضم و مفرح و در ولین -
زغالو	سرد و تر زود	سرد و تر زود باضم نافع صفرا و مزاجی و قوت بدن و باه
زین کبر	سرد و تر منوم	سرد و تر منوم و مسکن در سرد و مقوی دماغ و سرد و گرم
زین کبر	سرد و تر محلل	سرد و تر محلل صلا باات و مطب باغ و مانع سستی و سرد
زین کبر	سرد و تر مطب	سرد و تر مطب بدن و دماغ و رافع سبوت و در گوش جار و تر
زین کبر	گرم خشک باضم	گرم خشک باضم و رافع ریح نافع بو اسیرگی و در مفاصل
زین کبر	گرم تر زود	گرم تر زود باضم مولد خلط صالحه و مسمن بدن و مقوی کرده -
زین کبر	گرم خشک قاطع	گرم خشک قاطع سیلان رطوبت معده و محرک اشتها و در بول
زین کبر	گرم خشک محلل	گرم خشک محلل ریح و مقوی جوهر روح حیوانی و در و جگر
زین کبر	و مفتوح سده عروق	و مفتوح سده عروق و در بول و منقی کرده و متنازه و مقوی باه
زین کبر	سرد و خشک	سرد و خشک مقوی باه و تقبیل و قابض -
زین کبر	سرد و تر و رافع	سرد و تر و رافع صفرا و مقوی قلب و مضر دماغ
زین کبر	شیرین گرم	شیرین گرم تر و ترش سرد و خشک و میخوش معتدل بر قسم مقوی باه و

نام شایه	مضر	مصلح	خواص
کباب چینی	ممانه	مصلحی	گرم خشک مقوی معده
کاکوئی	.	.	گرم خشک بادشکن قاتل ویدان
کیوڑا	.	.	سرد تر مفرح و مقوی دل
کافور	.	مشک	سرد خشک وافع سوزش بول و تریاق زهر گرم وافع کرسنگی
کهرنی	.	.	گرم تر مقوی معده و اعصاب
کبیرا	.	.	سرد تر موافق مزاج حار
کمانجی	.	شیر کافور	گرم خشک سکر و خدر قوی تر ازافیون مورث غشی
گوجی	نفخ	گرم صاف	سرد خشک مقوی وافع فساد بلغم و صفرا و خون و پرمیوه و سرفه و تبورک
کباب بگل	.	کافور	مرکب القوی و مقوی و مفرح دل مسلل صفرا و بلغم
کنندم	.	.	معتدل مولد خون صالح و مسمن بدن موافق تر مزاج
کند	.	.	گرم خشک مولد صفرا باضم و ملین
کلی ده کاو	.	.	سرد تر مقوی بدن و تریاق جمله زهر
کلی ویش	.	.	گرم تر وافع باد و بلغم
کلی کبری	.	.	گرم تر مفید سعال و ضیق النفس
کلی بهیر	.	.	گرم وافع ورم و عشته اعضا
کولر	.	.	سرد تر قایلض ویراضم
کندا	.	کشیر	گرم خشک ملین طبع مقوی باه
کوندی	.	.	سرد تر نفخ نافع سعال و جوش دمان
کوشن بهیر	.	.	گرم تر مولد خون غلیظ و از ماده نر بهتر

برگ گوجی در تمام
سایه فی الدم
جرب است و در بیل
و مسکن غار شرب

خاص	مصلح	مضر	نام شیاء
گرم خشک بلین محلول امراض بارده و دریم طحال و در دگر	بیشتری خون	محرور	نایتیجی
گرم خشک قابض مولد سودا و بویژه منضم	.	.	مسور
گرم خشک قابض مقوی معده مغلط منی	.	.	مولد بی
گرم خشک با منضم باوشکن مفید بویژه	.	.	مولی
گرم خشک	کافور	.	خشک
گرم تر بلین دافع سرفه و خارش مانع مگر شگی	.	.	مکسن
گرم تر مسکن صفرا و حرمت خون و تشنگی و مقوی معده عاراض قی	شکر یا قند	سرد تر مسکن	نارنگی
شیرین معتدل دیرینم و مول خون غلیظه و مسمن و قابض	شکر	قوی	ناشیانی
گرم خشک محلول و کاسه ریاح مولد غلط فاسد	.	.	سری کا
گرم خشک محلی و محلول و مسهل بلغم و کاسه ریاح و دیرینم	.	.	نکاتینا بهر
گرم خشک مقوی فم و دهن رافع تخمه و مفید امراض جیم	.	باه	کاکل اوری
گرم خشک سهل سودا و بلغم و کاسه ریاح محرک اشتها	.	.	نکاتینا بهر
گرم خشک افزاینده خون و کاسه ریاح و دیرینم	.	.	نکاتینا بهر
سرد خشک مقوی دماغ و معده و حواس و دهن رافع حیات و کریم رافع قوا	.	.	پرزرو
سرد خشک مقوی حواس و مصفی خون رافع جذام و بویژه در و طحال	.	.	پرسینه
گرم خشک رافع استسقا و یرقان و در و دندان و محلول اورام	آبلیمون	دل	بلدی
گرم خشک مفید امراض بارده و کاسه ریاح و دیرینم مقوی باه	انارین	دماغ و دیگر	هتیک
سرد تر قاطع صفرا مقوی معده و مولد بلغم و سودا	شکر	.	برقار پوری
قصیده یوسف حکیم			

<p>یعنی سب درون کی رکھتا ہوں یوں لگے تب اوس سے کہنے بائیں سین کے وہ یہ بات چپکارہ گیا یوں لگا کہتے اور آئے میان لیکن اوس نے خیمین میں پہنچ کر تنگ نہی دار تو ہوئی پر مضمین سب کے دیوانہ نے تپ اوس پر کہا اور بلبلہ حاتم کا طیب رکھ دستہ تو فوج سے کو سٹیا کو کو آتش شوق اوس میں دیکھ کر سنا خرا میں پھر اوس کو پھر ہا تھا دیو سے خدا سے وہ لہلہا وے حسن کو بھی آئی یہ دوا</p>	<p>اوس سے کہتا تھا باوا ازل دیکھی اوس پر جو یہ گفت شنید جو کوئی دارو گنہ کی بھی بیان ایک دیوانہ کہ میں نے ٹھکانا ایک نسخہ پاس تو ہے لکھا بوسے اوس سے تپا تپا کر اوس کے پیٹ سے شفا پاؤں تھا ساتھ اوس میں برکھ پاری پار انکہ میں کر تو افسوس کی مزید پھر اوس سے آب محبت سے خیر فصلہ کر دیا اوس سے کمال حلق میں پھر لو گنہ کے اوس کو اوس کے حق میں یہ دوا اوس میں</p>	<p>میں جو کردا کر داسکے درمند ہو میری دکان یہ وار الشفا اسے طبیب دروہر دوا کمان وہ جو دوا می تھا غلط سو گیا میں گنہ کی تیرے رکھتا ہوں دوا پی نہیں سکتے کا تو اوس کو خیر لائے تو دے کے لیا دوا شتاب پیسے جانو بیج درویشی سے آ لے بلبلہ اتفاقا کا بائیں دیکھ میں پھر کر تفکر کی فسر جوش میں جب اوس نے تو پھر ادا شہد کو کہ اللہ کا داخل تو کر جو کہ ہو بیمار عصیان بائیں</p>
---	--	--

فائدہ از ترویل و مصباحیت و امی مرصیان و لی کہ آن مرض بخفص و دیگر مفرمی شود
اجتناب از ترویل و مصباحیت و امی مرصیان و لی کہ آن مرض بخفص و دیگر مفرمی شود
فائدہ بہ انسداد سیر و دیگر امراض مختلفہ پیدامی شود مثلاً بولح بر اثر عطش و غیرہ
وہم کہ سنگی تشنگی خوات گریہ می کنند

فائدہ چند نسخہ مجرب تحریر سے یاد نوع دیگر خوردن سفوف گوشت نیولہ
در تقویت باہ و استسقاء و رطوبتی عجیب الاثر و فاوہ ہر ہر سوم است نوع دیگر
تدھارا در آب ساییدہ نمیکرم مال دہر بند و جمع مفاصل دفع شود و تمام شد فقط

ثانیاً جب تک سچ کہ سکون جھوٹ بولنے کا ہرگز ارادہ نہ کروں اور راست و نیاست
کیسے معصوم نہیں ہوتا جو باطل کی ضرورت ہو ناں! جب تک اپنے عیب سے
فراغ حاصل ہو ہرگز کسی غیر کے عیبوں کی طرف متوجہ نہوں اور ایک وقت
بھی اپنے عیب سے فراغت نہیں پاتا ہوں جو غیروں کی عیب جوئی کروں
راجا تازما یکمہ ابلیس ملعون کو مردہ نہ کیوں اور کچھیم خود نیش او کی سانیہ نہ کروں
کسی نوع اوتکے و سوسے سے بخون نہوں اور بنوزدہ مرد نہیں ہوا کیونکہ وہ سوس
شیطان سے بخون ہو کر بیٹھوں خام تا آنکہ خضرانہ رب العزت غالی نہ کیوں
خضرانہ خالق کی کسی عنوان طبع نہ کروں اور تا حال خضرانہ رب العزت غالی نہیں ہو
بلکہ اوسے طرح برہنہ ہو کر کیا حاجت جو خزانہ مردم کا خوابان اور متوجہ ہوں
ساتا ہنگامیکہ اپنے دونوں قدم بہشت برین میں مشاہدہ نہ کروں اور اپنی
نظر سے نہ کیوں مطلقاً عذاب ایزدی سے بخون ہو کر نہ بیٹھوں اور ابھی تک
داخل جنت نہیں ہوا ہوں پھر کس طرح غضب خدا سے ایمن رہوں یہ سنکر
حضرت نے ارشاد کیا کہ اسے گلہ بان تمام علم اولین اور آخرین انھیں مسائل
سنہ ہر مختصر میں فقط الحمد للہ علی اسانہ کہ جب یہ رسالہ پیش لختم ہوا تب فکر
تاریخ کی پیش ہوئی آخرش بغور تمام و فکر لاکلام ایک قطعہ اس لقب لکھیں کہ نام کے
ذہن پر گزرا و سکو اس رسالہ فوائد عام میں سچ کیا

قطعہ تاریخ تالیف

مجموعہ نسخہ کردہ نئے وقف خاص و عام پر داز شدہ کتاب یہ نسخہ فوائد عام	مسکین زراہ عقل و خرد و ورہین تمام باتلف گفت سال تواریخ خوش عجیب
۶۱۸ھ	قطعہ ثانی طبع زاد لالہ تھرا پر ساد صاحب قطعہ لالہ ہوا لاسی اسے صاحب

مستزاد

چہ کن با مردم وانا بشین با صلہ و جہ
 یا با صغی لطیف و رعنا بشین با صدق و صفا
 این ہر دو ترا اگر بسم نشو و بشنو تحقیق
 اوقات لکن ضائع و تنہا بشین و در یاد خدا

لطیفہ

پیارا تر سے کہ موم نہ ہو دشمن
 ناگاہ ز راہ اختیار سے
 دہقان سپر شش ز گوشہ دید
 سب سے پارہ خراگر زو سے و مگر کو
 ہر کس کہ ز عد نہد برون کام
 روز سے غم سے ڈمی فرو و دشمن
 بگڑشت بصوب کشت زار سے
 برجست دو گوش شش را و بجزید
 با فتنہ و م و دو گوش شش گم کر د
 اینست سزا سے او سدا انجام

لطیفہ

روایت ہے کہ ایک روز جناب پیر برحق رسول بقی حضرت عیسیٰ علیہ السلام نے
 کسی گلہ بان سے فرمایا کہ اسے شخص تو نے تمام عمر اپنی گلہ بانی میں صرف کی
 اور یہ وقت عزیز گران بہا تمام و کمال اسی میں ضائع کر دیا اگر اسی طرح کچھ روز
 تحصیل علم میں بسر کرتا تو اس گلہ بانی سے کمین بہتر و افضل ہوتا کہ علم باعث
 برگزیدگی دنیا و آخرت ہو اور عالم ہمیشہ ہر دل عزیز رہتا ہوتا اوسنے عرض کی
 کہ اسے رسول خدا اور حقیقت تحصیل علم سبب افضلیت کو نین و اقتدار داری ہے
 لیکن یا حضرت میں نے چھ مسئلہ یاد کر لیے ہیں اور انھیں مسائل پر
 عمل کرتا ہوں اولاً یہ کہ تا وقتیکہ حلال میسر ہو سکے حرام کی طرف ہرگز رغبت
 نہ کروں اور حلال کسی وقت زمانہ سے ہرگز کم نہیں ہوتا جو حرام کی احتیاج ہو چکا ہے

چہ خوش فکر سے در اسے ماہیت است
نظارہ سر و شغیب در گوش
بر اسے طالبان مفتوح باب است
در مغرب تاریخ کتاب است
۹۲ ۹۳ ۹۴

خاتمة الطبع

بعد حمد و سپاس اوس حکیم مطلق اور شافی مرحوم کے کہ جس نے اپنی قدرت کاملہ سے
کیسے کیسے خواص و تاثیرات نباتات و درویش کی بین و ولایت فرمائی شائقین طب کو
بشارت ہو کہ انہوں میں رسالہ نادر ذایات مفردات اود یہ طبیہ کا انتخاب موسم بہترین منفعت
معروف یہ ضروری المطب جیکو افریق حکمت دانش آرا سے منشی مستاب براسے صاحب
ساکن قصبہ سترک ضلع نواب گنج بارہاکی منصفانہ لکھنؤ نے بحسن ترتیب مرتب کیا حسب تقویم
ارباب شوق بار سوم بعنوان شایستہ و لطیف بالینہ مطبع نامی منشی نول کشور مقام لکھنؤ میں
مکام دسمبر ۱۳۰۲ مطابق ماہ محرم ۱۳۰۳ء تک چھپکا اور میرزا گوش روزگار پراوالہ قلعہ ۲
مقبول اہل عالم فراوان سے بکندہ و کیر